GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḑI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 246. *Lunĭ, Marţĭ 5 (17) Noemvre.* **1885.**

Braşovŭ, 4 Noemvre 1885.

Abia s'a întrunitŭ conferenţa puterilorŭ în Constantinopolŭ şi étă că rĕsboiulŭ a şi isbucnitŭ în peninsula balcanică. Sêrbii năvălescŭ asupra Bulgarilorŭ şi Dumneḑeu scie pănă unde se va lăţi flacăra resboiului odată aprinsă şi câtă stricăciune va face.

Pănă mai erĭ se sfătuiau representanţii marilorŭ puterĭ cum sĕ localiseze cestiunea bulgarărumeliotă, astăḑĭ s'a schimbatŭ situaţiunea cu totulŭ şi ar mai puté fi vorba celŭ multŭ de localisarea rĕsboiului sêrbo-bulgarŭ.

Regele Milanŭ a mobilisatŭ armata sêrbéscă înainte cu vr'o şépte sĕptĕmânĭ şi de atuncĭ a totŭ ţinut'o concentrată la graniţă, aşteptândŭ se soséscă momentulŭ, când sĕ-o pună în acţiune. Acestŭ momentŭ a sositŭ în fine după îndelungă aşteptare şi se nasce acum întrebarea, că óre Regele Milanŭ lucră de capulŭ lui şi pe propriulŭ sĕu risicŭ, ori este esecutorulŭ planurilorŭ secrete ale uneia séu alteia dintre marile puteri, carĭ în conferenţă se arată a fi cu intenţiunile cele mai pacinice.

Ministrulŭ nostru de esterne, comitele Kalnoky, declarase ḑilele aceste, că Regele Milanŭ este *încă* decisŭ a demobilisa, décă se va restitui status quo ante. Nu scimŭ ce l'o fi îndemnatŭ, ca acum deodată sĕ declare rĕsboiu Bulgariei. Póte că nu peste multŭ timpŭ vomŭ sci décă a lucratŭ de capulŭ lui, orĭ nu. Deocamdată însĕ putemŭ fi sigurĭ despre aceea, că lucrările conferenţei din Constantinopolŭ suntŭ zădărnicite prin pasulŭ întreprinsŭ de Regele Milanŭ.

Diviziile sêrbescĭ dela Nişŭ, Pirotŭ şi Lescovaţŭ sĕ află deja pe pămêntŭ bulgărescŭ şi au pornitŭ, după o bătaiă crâncenă la Ţaribrodŭ, unde au rĕmasŭ învingătóre, spre pasulŭ dela Dragomanŭ. Aicĭ se concentréză trupele bulgare şi probabilŭ, că aicĭ va fi bătălia decisivă. Décă le va succede Sêrbilorŭ a lua redutele dela Dragomanŭ, armata sêrbéscă póte ocupa în câteva ḑile capitala Bulgariei.

In faţa acestei situaţiunĭ lucrările conferenţei şi-au pierdutŭ tótă importanţa şi nimenĭ nu 'şĭ va mai pierde timpulŭ discutândŭ despre modalităţile restabilirei statului quo.

Alte cestiunĭ multŭ mai momentóse decâtŭ restabilirea statului quo în Rumelia orientală, vorŭ preocupa acum lumea politică şi diplomatică.

Ce se va întempla décă vorŭ învinge Sêrbii şi décă regele Milanŭ va intra ca biruitorŭ în Sofia şi ce va fi décă din contră trupele bulgare arŭ fi în stare sĕ respingă ataculŭ sêrbescŭ?

Mai departe se nasce întrebarea, décă Turcia va privì în tăcere la lupta dintre Sêrbĭ şi Bulgarĭ şi décă Grecia, care asemenea a mobilisatŭ de multŭ oştirea sa, nu va afla momentulŭ oportunŭ de a năvălì în Albania şi în Tesalia?

In fine este de cea mai mare importanţă a se sci ce atitudine va lua România în faţa rĕsboiului sêrbo-bulgarŭ?

Câtŭ privesce întrebarea dintêiu atragemŭ atenţiunea cetitorilorŭ noştri asupra următórei apreţiărĭ ce-o face o fóiă de frunte vienesă:

„Austria are celŭ mai mare interesŭ, ca „Sêrbia sĕ iasă învingĕtóre din rĕsboiulŭ de faţă „pre când Rusia trebue sĕ doréscă de a vedé pe „Bulgarĭ triumfândŭ.“

In aceste puţine cuvinte este espримată tótă seriositatea situaţiunei create prin rĕsboiulŭ sêrbo-bulgărescŭ. Bine, că Ţarulŭ a desaprobatŭ în modŭ eclatantŭ purtarea prinţului Alexandru, nu trebue însĕ sĕ dămŭ uitărei câtŭ sânge a vĕrsatŭ Rusia, pentru ca sĕ înfiinţeze o Bulgariă la Balcanĭ. Cum s'ar puté admite aşadér că Ţarulŭ va privi cu nepăsare la victoriile eventuale ale Sêrbilorŭ?

Totŭ mai multŭ se adeveresce, că evenemintele actuale din peninsula balcanică nu sunt decâtŭ preludiulŭ unui teribilŭ conflictŭ între Rusia şi Austro-Ungaria, ce pare a fi aprópe neevitabilŭ. Acum este pusă înţelegerea dintre cele trei împĕrăţii nordice la o grea probă şi se va vedé décă ceea ce s'a stabilitŭ la Skiernievice şi la Kremsier póte se suporte şi rĕsboiulŭ sêrbo-bulgarŭ cu tóte consecenţele lui, cum a suportatŭ revoluţiunea nesângerósă din Rumelia orientală.

In ceea ce privesce atitudinea Turciei, este de mare însemnătate faptulŭ, ce ni se telegrafiază aḑi, că adecă prinţulŭ Bulgariei a cerutŭ, deşi nu tocmai directŭ, intervenţiunea armată a Turciei în favórea Bulgarilorŭ. Sêrbia ameninţă aḑi în adevĕrŭ integritatea Turciei şi prinţulŭ Alexandru îi aduce aminte Sultanului de datoria ce-o are ca Suzeranŭ alu Bulgariei, ca sĕ-i sară în ajutorŭ.

Suntemŭ curioşĭ sĕ vedemŭ ce hotărîre va lua Turcia. Timpŭ multŭ nu are de pierdutŭ căci aḑi mâne se va pune în mişcare şi óstea Greciei şi atuncĭ se va dovedì că este în jocŭ în adevĕrŭ integritatea imperiului otomanŭ, se va dovedì póte, că între cabinetele din Belgradŭ şi Atena esistă unŭ tractatŭ de alianţă.

Totŭ astăḑĭ primirămŭ din Bucurescĭ scirea importantă, că guvernulŭ românŭ are intenţiunea de-a adresa către marile puterĭ o notă circulară cerêndŭ ca sĕ se esecute punctulŭ acela din tractatulŭ dela Berlinŭ, care prevede dărîmarea fortăreţelorŭ bulgare pe malulŭ dreptŭ alŭ Dunării.

Avemŭ causă a crede, că guvernulŭ românŭ şi-a şi esecutatŭ intenţiunea, luândŭ prin acéstă posiţiune faţă cu evenemintele cele mai nouĕ. Dér óre fi-va destulŭ cu-o notă în aceste impre-jurărĭ, nu va fi óre necesarŭ ca România sĕ întreprindă paşĭ mai serioşĭ pentru a-şĭ asigura interesele sale la malulŭ dreptŭ alŭ Dunării?

Incurcătura e mare şi póte că ne aflămŭ chiar în ajunulŭ multŭ temutei conflagraţiunĭ orientale.

RESBOIULŬ DINTRE SERBIA ŞI BULGARIA.

Amŭ anunţatŭ în numĕrulŭ trecutŭ, că **Serbia** a rĕspunsŭ la reclamările guvernului bulgarŭ cu declaraţiunea de rĕsboiu formală. In mieḑŭ de nópte regele **Milanŭ** a plecatŭ la armată, care a şi intratŭ pe teritoriu bulgarŭ. Din acestŭ momentŭ cestiunea unirii Bulgarilorŭ a întratŭ în altă fasă şi definitiva ei soluţiune se face dependentă de o parte de succesulŭ armelorŭ dintre beligeranţĭ, de altă parte de noua constelaţiune, ce va fi creată între marele puterĭ prin mersulŭ evenementelorŭ, despre care nu sĕ póte prevedé ce direcţiune vorŭ mai lua, fiindŭ posibilŭ sĕ intre şi Grecia şi Turcia în acţiune şi astfelŭ conflagraţiunea sĕ devină generală.

Étă scirile cele mai importante privitóre la începerea rĕsboiului dintre Sêrbĭ şi Bulgarĭ.

Nişŭ, 14 Noemvre. Ministrulŭ sêrbescŭ de esterne d. Garaşanin, a însărcinatŭ telegraficŭ pe representanţii sêrbĭ sĕ comunice cabinetelorŭ puterilorŭ următórea declaraţiune: »In urma năvălirii arbitrare a trupelorŭ bulgare asupra posiţiunilorŭ ocupate pe teritoriu sêrbescŭ în faţa Bulgariei, de către divisiunea sêrbéscă a Moraviei M. Sa regele a luatŭ comanda supremă peste armata repală.“ — In acelaşĭ timpŭ a trimisŭ erĭ ministrului de esterne bulgarŭ următórea telegramă: „D-lui Rhangabé, *Sofia.* Comandanţii divisiunei 1-iu şi autorităţile dela graniţă arată, că trupele bulgare au atacatŭ aḑi la 8 óre diminéţa posiţiunile, ce le ocupase unŭ batalionŭ din regimentulŭ 1-iu de infanteriă pe teritoriu sêrbescŭ în împrejurimea Vlassinei. Guvernulŭ regalŭ consideră acestŭ atacŭ nentemeiatŭ ca o declaraţiune de rĕsboiu. Vĕ rogŭ d-le agentŭ, sĕ faceţĭ cunoscutŭ ministrului de esterne d. Ţanovŭ, că Serbia, primindŭ cunoscinţele acestui atacŭ, se consideră ca aflătóre în stare de rĕsboiu cu principatulŭ Bulgariei, începêndŭ Sâmbătă în 14 Noemvre, cu ora 6 diminéţă. *Garaşanin.*« — *Nota circulara,* ce a trimis'o ministrulŭ de esterne sêrbescŭ puterilorŭ, are următorulŭ cuprinsŭ: »Agenţia Havas« a publicatŭ din Sofia telegrama: »Deórece guvernulŭ sêrbescŭ a afirmatŭ într'o telegramă oficială, că din partea trupelorŭ sêrbescĭ nu s'a încălcatŭ teritoriu bulgarŭ, declară guvernulŭ bulgarŭ, că a datŭ ordinŭ, că cei 300 de Sêrbĭ, carĭ se află încă pe teritoriu bulgarŭ între graniţă şi loculŭ bulgarŭ Rachita lângă Trn, se fiă considerаţĭ şi tractaţĭ ca bandiţĭ.« Guvernulŭ sêrbescŭ consideră acéstă declaraţiune: care atâtŭ de puţinŭ corespunde demnităţii unui guvernŭ, ce se respectă pe sine însuşĭ şi pe alţii, că avêndŭ isvorŭ oficialŭ bulgarŭ şi de aceea se grăbesce a declara în modŭ oficialŭ: 1. că în nicĭ unŭ punctŭ alŭ teritoriului bulgarŭ nu se află trupe serbescŭ; 2. că de repeţite orĭ trupe bulgare au atacatŭ sentinelele armatei regale; 3. că guvernulŭ regalŭ, cu tótă buna-voinţa sa d'a susţine pacea, unŭ nou atacŭ de felulŭ acesta îlŭ va consideca ca *casus belli.*« — Dela trimiterea acestei note s'a întemplatŭ ataculŭ bulgarŭ asupra posiţiunei sêrbescĭ de pe teritoriulŭ sêrbescŭ.

Constantinopolŭ, 14 Noemvre. Trimisulŭ sêrbescŭ *Grnicĭ*, notifică Porţii, că în urma provocării din partea Bulgarilorŭ şi a unui atacŭ asupra armatei sêrbescĭ în Vlassina, *Serbia a declaratŭ Bulgariei rĕsboiu.*

Sofia, 14 Noemvre. Ordinulŭ de ḑi princiarŭ către armată ḑice: Regele Serbiei ne-a declaratŭ rĕsboiu. Elŭ a ordonatŭ armatei sêrbescĭ d'a pĕtrunde pe teritoriulŭ nostru. Fraţii noştri sêrbĭ, în locŭ d'a ne ajuta, voescŭ sĕ prăpădéscă patria nóstră. Soldaţĭ, dovediţĭ curagiulŭ vostru apĕrândŭ pe mamele vóstre, căminulŭ vostru! Urmăriţĭ pe inimicŭ, care cu laşitate — în modŭ trădătorŭ ne atacă, şi nimiciţi-lŭ totalŭ. Fraţilorŭ înainte! Dumneḑeu sĕ ne ajute şi sĕ ne dea victoria!

Sofia, 14 Noemvre. (Oficială). Aḑĭ în rĕvĕrsatulŭ ḑorilorŭ — după deschiderea ostilităţilorŭ — *Sêrbii pĕtrunseră pe teritoriulŭ bulgarŭ.* Unŭ batalionŭ de infanteriă, unŭ escadronŭ de cavaleriă şi 15 tunurĭ se îndreptară spre satulŭ *Planinica* şi merseră infanteria şi artileria pe şoséua Ţaribrodului către localitatea Purcach (Pascalia), unde sosì o companiă sêrbéscă. In acelaşĭ timpŭ suntŭ în marşŭ douĕ escadróne sêrbescĭ prin Goindolŭ (póte Crndolŭ) spre Planinica.

Sofia, 14 Noemvre, 5 óre séra. Sêrbii au luatŭ şi ofensiva în direcţiune spre Trn şi *au ocupatŭ fără luptă satele bulgărescĭ Milosavci, Ţelenigradŭ şi Svonsi.* După rapórte telegrafice, s'au auḑitŭ din Trn şi canonade. Trupele bulgare aşteptă ataculŭ inimicului în posiţiunĭ în spatele liniei departate 20 chilometri dela graniţă.

Sofia, 14 Noemvre. (Oficială.) După ce Sêrbii au deschisŭ foculŭ erĭ diminéţă în contra unei patrule bulgare de 20 ómenĭ între Bojiţa şi graniţă, şi au omorîtŭ unŭ soldatŭ bulgarŭ, patrula bulgară s'a retrasŭ după o ridicătură de pămêntŭ, *deschise apoi foculŭ şi omorî optŭ Sêrbĭ.*

Filipopolŭ, 14 Noemvre. O parte din *trupele bulgare de nordŭ* se retrage dela graniţa turcéscă şi merge în contra Sêrbilorŭ. Celŭ dintêiu trenŭ a pornitŭ spre Sarambeg între strigătele entusiastice ale poporului.

Nişŭ, 13 Noemvre. Telegrama din Sofia, în care se vorbesce despre trecerea graniţei de cătră trupele sêrbescĭ, precum şi despre aceea, că guvernulŭ bulgarŭ a datŭ ordinŭ sĕ se considere aceste trupe ca *bandiţĭ*, a pricinuitŭ aci o iritaţiune ce nu se póte descrie. Nu atâtŭ minciuna, că se află trupe sêrbescĭ pe teritoriu bulgurŭ, câtŭ mai multŭ ofensa, că se numescŭ bandiţĭ asemenea trupe, a provocatŭ aci amărăciunea, care s'a mai mărită prin scirĭ despre năvălirĭ bulgare. O asemenea provocare şi atitudine a guvernului bulgarŭ atacă onórea şi vaḑa serbiei, care nu póte suferi aşa ceva.

Viena, 13 Noemvre. Faţă cu telegrama din Catiaro a „Biuroului Reuter," că în Herţegovina se concentréză multe trupe, se aviséză la discursulŭ ministrului *Kallay*, care a declaratŭ hotărîtŭ, că *trupele de ocupaţiune nu s'au sporitŭ* şi că nu e necesitate de acésta.

Berlinŭ, 13 Noemvre. Germania propune o *blocadă internaţională* asupra Bulgariei. După »Vossische Zeitung,« până la restabilirea stării de mai nainte *Rumelia* ostică sĕ fiă administrată de o *comisiune turcéscă*; o resistenţă din partea Bulgariei sĕ fiă înfrântă prin blocada internaţională. — După cum scrie „Militärisches Wochenblatt," i s'a aprobatŭ prinţului *Battenberg*, alŭ doilea sublocotenentŭ *à la suite* în ântéiulŭ regimentŭ de gardă, cererea d'a fi stersŭ din regimentŭ.

Sofia, 13 Noemvre. Guvernulŭ continuă a arăta întêmplările dela graniţa bulgară-sêrbă. In cerculŭ *Izvorŭ*, alŭ prefecturei Chiustendilŭ, erĭ *au împuşcatŭ Sêrbii* asupra sentinelei, au omorîtŭ unŭ grăniceru şi l'au jăfuitŭ, ér pe altulŭ l'au rănitŭ. Lângă *Clissura*, în direcţiune spre Trn, o *cétă de Sêrbĭ*, ascunşĭ pe teritoriu bulgarŭ, *au împuşcatŭ* asupra subprefectului, care făcea p'acolo inspecţiune, şi i-au omorîtŭ calulŭ. La graniţă lângă *Chiustendilŭ*, Sêrbii au pusŭ mâna pe o ţerancă bulgară, care mâna unŭ bou, şi o ţinŭ prisonieră.

Londra, 13 Noemvre. Situatiunea e mai critică ca orĭ când. Silinţele ce s'au datŭ d'a aduce o *apropiare* între *Anglia* şi *Rusia s'au zădărnicitŭ*. Rusia insistă *sĕ se detroneze* prinţulŭ *Alexandru*. Rumelia ostică e hotărîtă a resista în contra restabilirei *statului quo ante* şi uniunea are deja o armată de 75,000 de ómenĭ pe piciorŭ.

Petersburgŭ, 13 Noemvre Deodată cu escluderea prinţului Alexandru din Armată, *oficiulŭ rentei imperiului* fù avisatŭ, *sĕ nu-i mai plătéscă subvenţiunea de 150,000 de ruble*, ce i se plătise în fiăcare anŭ până acum.

Carlsruhe, 14 Noemvre. Prinţulŭ *Franciscŭ Iosifŭ* de *Battenberg*, până acum sublocotenentŭ în garda prusiană, a intratŭ acum în armata bulgară cu consimţĕmêntulŭ impĕratului *Wilhelm*.

Londra, 14 Noemvre. Intre mai multe cabinete se facŭ *tractărĭ canfidenţiale* cu privire la eventualitatea unei *intervenirĭ rusescĭ în Bulgaria*.

Viena, 14 Noemvre. Membrii societăţii studenţilorŭ sêrbĭ de aci, „Zora," au hotărîtŭ în adunarea de erĭ sĕ intre în armata sêrbéscă. Câţiva au şi plecatŭ îndată după declararea de rĕsboiu.

Berlinŭ, 14 Noemvre. »Nordd. Allg. Zeitung« speră, că *declaraţiunea sêrbéscă de rĕsboiu* nu va distruge programulŭ acţiunei diplomatice; e posibilŭ că *rĕsboiulŭ va fi localŭ*. Mesagiulŭ împĕratului germanŭ va cuprinde şi unŭ pasagiu despre cestiunea orientului. — Rapórte din **Atena** punŭ în cea mai apropiată perspectivă hotărîrĭ categorice şi de acolo.

Bucurescĭ, 14 Noemvre. In faţa declaraţiunei sêrbescĭ de rĕsboiu *agio aurului* s'a suitŭ la 18 procente— In cercurile politice şi comerciale domnesce convingerea, că guvernulu va ţiné strînsŭ la neutralitatea urmată cu lealitate până acum şi că România va rĕmâné cruţată la graniţele sale de reacţiunile vĕtĕmătóre ale eventualelorŭ încurcăturĭ rĕsboinice.

Muntenegru şi Turcia.

Unŭ raportŭ adresatŭ ḑiarului »Pol. Corr.« cuprinde interesante amĕnunte despre *relaţiunile dintre Muntenegru şi Turcia*. Raportulŭ e trimisŭ la 6 Noemvre din Scutari şi comunică următórele:

„Tendinţa Muntenegrului, d'a intra în relaţiunĭ amicale cu Pórta, n'a fostŭ niciodată seriósă. Prinţulŭ *Neculae* urmărea scopurĭ, pentru ajungerea cărora Pórta nu-i putea întinde mâna. Suntŭ semne, că *în Cetinje se cugeta cu rîvnă şi în stilŭ mare la o căpĕtuire a prinţului Carageorgevicĭ*. Suntŭ în memoriă încă sgomotele, ce se iviseră despre candidatura ginerelui prinţului Neculae pentru postulŭ de guvernatorŭ alŭ Rumeliei orientale şi aceste sgomote póte ca numai într'atâta n'au fostŭ cu totulŭ justificate, întru câtŭ se pare, că în Cetinje se urmărescŭ *scopurĭ mai înalte*. S'a ivitŭ într'unŭ momentŭ o constelaţiune, care făcea sĕ nu pară ajungerea acestorŭ ţinte, care atingŭ óre care ideale panslavistice, *ca o absolută imposibilitate*. Dér precum s'a ḑisŭ, Pórta n'a fostŭ în posiţiune d'a aplana terenulŭ pentru ridicarea lui Carageorgevicĭ în domnia vre-unei ţerĭ balcanice. Interesulŭ Turciei se mişca mai curêndŭ în direcţiune opusă. Incetŭ, dér mereu se întărea în Cetinje convingerea, că speranţele ce s'au pusŭ în Yildiz Kiosk, nu se puteau împlini. Se scie, că consideraţiunĭ de natură mai înaltă au făcutŭ în cele din urmă pe bărbaţii de statŭ otomanĭ, sĕ lase sĕ caḑă cu totulŭ firulŭ torsŭ. Cu acésta se stinse şi lumina amăgitóre a unei alianţe muntenegrene-turcescĭ. Greutăţile, ce resultau din delimitarea graniţelorŭ, începură a eşi érăşĭ deasupra şi nouă indisposiţiă cuprinseră p'amêndouĕ părţile. Lipsa de bună-voinţă de o parte şi indisposiţiune tăinuită de cealaltă parte aduseră după sine întreruperea lucrărilorŭ comisiunei graniţelorŭ.

„Ajungêndŭ lucrurile în acestŭ punctŭ, se ivì urgenta necesitate d'a lua órecare mĕsurĭ pentru tóte casurile, cu atâtŭ mai imperiosŭ, cu câtŭ situaţiunea generală în peninsula balcanică recomandă fórte multŭ mĕsurĭ de prevedere. Desvoltarea mai departe a evenimentelorŭ în acestŭ unghiu alŭ Balcanilorŭ atêrnă tocmai de desvoltarea ce o vorŭ lua lucrurile în Bulgaria.«

Armata sêrbéscă şi armata bulgară.

Ţinta de operaţiune a Sêrbiei în partea nordică este fortăréţa Vidinului de lângă Dunăre şi ţinta ei de operaţiune în partea sudică este Sofia, capitala Bulgariei. Pentru Sêrbia, care pretinde mai vêrtosŭ teritorii ce se află pe câmpulŭ de operaţiune sudicŭ, este teritorulŭ din sudulŭ Balcanilorŭ principalulŭ teatru de rĕsboiu. De aceea Regele Milanŭ a concentratŭ grosulŭ armatei sale în partea sudică, la Nişŭ, Pirotŭ, şi Lescovaţŭ adecă cele patru divisiunĭ ale Dunărei, Moraviei, Drinei şi Şumadiei, pe când divisiunea a cincea a Timocului a fostŭ aşeḑată la cursulŭ de josŭ alŭ rîului Timocŭ în contra Vidinului.

Guvernulŭ sêrbescŭ a pusŭ în câmpŭ până acum armata activă şi prima chiămare. Armata activă constă din 5 divizii cu 60 bataliône de infanteriă, 5 regimente de cavaleriă, 40 baterii de câmpŭ cu 240 tunurĭ şi 6 baterii de munte cu 24 tunurĭ, în totalŭ cu 107,000 ómenĭ. A doua chiămare constă asemenea din 5 divizii avêndŭ 60 bataliône, 5 divizii cavaleriă, 20 baterii cu 120 tunurĭ, în totalŭ numĕrândŭ 56 000 ómenĭ. A treia chiămare, care însĕ pân'acum n'a fostŭ mobilisată, numĕră 60 bataliône singuratice cu 53 000 ómenĭ. Armata sêrbéscă este organisată şi echipată după sistemulŭ europenescŭ. Posede trupe de pionerĭ, trenŭ de podurĭ, deposite de ingínerĭ, minerĭ şi trupe de drumŭ de ferŭ, colóne de trenŭ, de sanitarĭ, de postă şi proviantŭ. Organisaţia ei este basată pe o armată permanentă destulŭ de însemnată, care în casŭ de mobilisare forméză cadrele pentru armata activă séu pentru prima chiămare

In campania din anii 1876, 1877 şi 1878 contra Turciei oficerii sêrbescĭ au câştigatŭ órecare esperienţă rĕsboinică. Armata de operatiune sêrbéscă preste acésta prin linia ferată deschisă de curêndŭ dela Belgradŭ până la Nişŭ este pusă în legătură cu occidentulŭ Europei, de unde îşĭ póte aduce muniţiunile de rĕsboiu pe drumulŭ celŭ mai scurtŭ. Ce privesce în fine înarmarea armatei sêrbescĭ, infanteria este armată cu puşcĭ sistemulŭ Mauser şi artileria parte cu tunurĭ Krupp, parte cu tunurĭ La Hitte (sistemŭ vechiu, cari se încarcă pe dinainte). Tunurile Bange, comandate în Francia vorŭ sosi în Sêrbia abia pe la finea anului curentŭ.

Armata bulgară constă din 24 bataliône, 2 regimente de cavaleriă şi 96 tunurĭ, în totalŭ cu 36.000 ómenĭ. Afară de acésta se potŭ arma în casŭ de rĕsboiu 16 bataliône dintre carĭ 8 reservă, care se vorŭ fi mobilisatŭ deja. Miliţia ost-rumelică forméză 12 bataliône de prima, 12 de a doua şi 12 de a treia chiămare. Din aceste trupe însĕ anevoiă se vorŭ puté pune în câmpŭ mai multe decâtŭ bataliônele primei chiămărĭ. Bulgaria întră şi altmintrelea în rĕsboiu între nisce împrejurărĭ nu prea favorabile. Cele douĕ armate, de carĭ póte dispune Bulgaria spre a se apĕra contra Sêrbiei, suntŭ douĕ creaţiunĭ deosebite organisatorice, carĭ şi-au perdutŭ singurulŭ factorŭ, ce putea sĕ le ţină laolaltă într'o acţiune comună, pe oficerii ruşĭ. Nicĭ armata bulgară, nicĭ miliţia ostrumelică n'au primitŭ pân' acum botezulŭ de focŭ. Afară de aceea se află în amêndouĕ armatele o mulţime de Grecĭ şi Mohamedanĭ, carĭ vorŭ urma numai de silă stégului prinţului Alexandru. Miliţia ostrumelică singură numĕră în sînulŭ său vreo *19* procente Turcĭ şi 7.5 procente Grecĭ. Inarmarea armatei bulgare e mixtă deórece ea are puşcĭ Berdan, Crnca şi puşcĭ turcescĭ Mastini. Artileria este tótă inarmată cu tunurĭ Krupp, ce le-au fostŭ cuceritŭ Ruşii dela Turcĭ.

După cum spunŭ telegramele ante-garda trupelorŭ sêrbescĭ au intratŭ în Bulgaria pe şoseaua dela Ţaribrodŭ. Ante-garda bulgară s'a retrasŭ. Cea dintêiu resistenţă seriósă o vorŭ întêmpina Sêrbii pe înălţimea pasului Dragomanŭ, unde Bulgarii au făcutŭ şanţurĭ, după planurile prinţului, în întindere de vr'o 4 chilometrii de amêndouĕ părţile şoselei. Redutele acestei posiţiunĭ suntŭ construite după sistemulŭ celorŭ dela Plevna şi de fiecare parte flancate de câte o bateriă de 12 tunurĭ. In frontŭ este acoperită posiţiunea de rîulŭ Halcali. Comandantulŭ posiţiunei dela Slivniţa este căpitanulŭ Binderov, unŭ fostŭ oficerŭ prusianŭ de cavaleriă, anume Binder.

După rapórtele martorilorŭ ocularĭ, numita posiţiune bulgară este în frontŭ fórte tare, dér se póte uşorŭ încungiura în flancurĭ din causă, că muntele e în genere practicabilŭ. Speranţa Sêrbilorŭ, că Dumineca viitóre vorŭ intra deja în Sofia, se póte fórte uşorŭ împlini în astfelŭ de împrejurărĭ.

SCIRILE ḐILEI.

In nóptea de 5 spre 6 Noemvre n., ḑiua têrgului de tómnă în Gherla, s'a petrecutŭ o *faptă criminală* pe hotarulŭ comunei *Chirĕu*, în nemijlocita vecinătate a Gherlei, la o cârciumă, despre care ni se scrie următórele: Duoi fraţĭ *ungurĭ* neaoşĭ se apucară la cértă cu unŭ *Românŭ*, fiindŭ tustrei cam trăiţĭ. In cele din urmă ajunge lucrulŭ la bătaiă. Românulŭ, unŭ bărbatŭ ca de 30 anĭ, scapă afară la largŭ, când cei doi fraţĭ, ajutaţĭ de alţĭ doi totŭ ungurĭ, prinḑêndu-lŭ îlŭ baturăşĭ — lucru curiosu — de atuncĭ nu se mai află nicĭrĭ, dispărêndŭ fără urmă Românulŭ. Tóte incercările şi cercetările bĕtrânului sĕu părinte şi ale soţiei sale de a-lŭ găsi au fostŭ şi suntŭ deşerte. In nóptea aceea târḑiu, cei doi ungurĭ bătăuşĭ — mergêndŭ după „bravura« sevêrşită acasă şi luându-şĭ câte unŭ calŭ, călărĭ umblară cu lumînĭ aprinse pe loculŭ unde se întêmplă păruiala: De aci se născù prepusulŭ, că respectivii îlŭ *omorîră* şi ca sĕ nu'i se dea de urmă, îlŭ ascunseră undeva. Nu cumva şi aci a lucratŭ vr'unŭ „irredentistŭ" valah?! potŭ întreba vitejii dela „Ellenzék." Destulŭ, că respectivii bănuiţĭ s'au şi prinsŭ în ḑiua următóre şi aduşĭ liberĭ, nelegaţĭ prin gendarmĭ la Gherla, unde suntŭ deţinuţĭ şi astăḑĭ la judecătoria cercuală. Faima spune, că, în lipsa de doveḑĭ şi martorĭ ocularĭ, cei doi vitejĭ ungurĭ vorŭ fi eliberaţĭ. Óre nu-i destulă dovédă, că Românulŭ acuma de 10 ḑile nu-i nicĭrĭ, şi că din séra cea fatală, când mai mulţĭ l'au vĕḑutŭ bătutŭ şi huiduitŭ de consătenii sĕi ungurĭ, a dispărutŭ dintre cei vii?! Nu mai sĕ nu se adeveréscă şi aci mărturisirea lui Bela Grünwald, că atâtŭ administraţiunea câtŭ şi justiţia unguréscă în Ardélŭ este faţă de Românĭ cum n'ar trebui sĕ fiă. Ce va eşi la lumină, ve voiu rĕporta la timpulŭ sĕu. Judele inchisitorŭ e unŭ Românŭ, ce *rară* vorbesce romănesce.

—0—

S'a datŭ ordinŭ, că unŭ *batalionŭ* de infanteriă din armata comună sĕ ţină garnisónă permanentă în *Abrudŭ*, cu tóte că poporaţiunea e liniştită, după cum spunŭ chiar foile unguresci.

—0—

Proiectulŭ textului viitorului *tractatŭ vamalŭ şi comercialŭ* cu România, ce se va propune de Ungaria, e aprópe *terminatŭ* în ministerulŭ de comerciu şi numai încă în órecare puncte privitóre la unele ramurĭ industriale se mai aşteptă informaţiunĭ nemijlocite, spre care scopŭ ministrulŭ de comerciu a trimisŭ la Braşovŭ pe consiliarulŭ financiarŭ superiorŭ Adolf Turocy, fiindŭ ţinutulŭ celŭ mai nemijlocitŭ atinsŭ de noulŭ tractatŭ comercialŭ.

—0—

Spre a se evita *nenorocirile pe căile ferate*, ministrulŭ de interne a ordonatŭ sĕ se aviseḑe proprietarilorŭ, ca sĕ îngrijéscă de vitele din apropiarea căilorŭ ferate sub greutatea celei mai aspre pedepse, de órece în timpulŭ din urmă s'au ivitŭ fórte multe trecerĭ de trenurĭ preste vite, ce se aflau pe şine.

—0—

Se vorbesce, că cercurile datătóre de tonŭ din Pesta se gândescŭ seriosŭ la introducerea *dării holteilorŭ*. Cei ce nu se vorŭ însura până la o anumită etate vorŭ fi supuşĭ acestei dărĭ. — Nicĭ vorbă, că fetele se vorŭ bucura; întrebarea e, că ce vorŭ preferi holteii: darea orĭ însurătórea?

—0—

Din *Putna* primimŭ din partea d-lui *Arseniu* următórea declaraţiune: „Prin corespondenţele din Bucovina ale d-lui Călĕtorescu, am căḑutŭ suspectŭ, cumcă eu aşŭ fi scriitorulŭ séu comunicătorulŭ mijlocitŭ ale scrierilorŭ d-sale din care causă am suferitŭ prin alusiune unŭ afrontŭ nesuportabilŭ, fără sĕ fiu câtuşĭ de puţinŭ vinovatŭ. Nefiindŭ dedatŭ a umbla pe căi ascunse şi cunoscêndŭ în casŭ de trebuinţă deregătoriile séu persónele la care aşŭ avé se mĕ adreseḑŭ, n'am nevoiă de scrierĭ anonime séu pseudonime. Declarŭ decĭ prin acésta, cumcă în acéstă afacere nu sunt în atingere cu nimenea şi nicĭ n'amŭ nevoiă, căcĭ în casurĭ de aceste sunt în stare a mĕ suplini insumĭ.« — In »Telegrafulŭ Românŭ« din Sibiu, dela 24 Octomvre N-r. 113 declară »Călĕtorescu« că se numesce *G. Vasiliu*, proprietarŭ în Botoşanĭ, dér, care visiteză desŭ Bucovina. Declarămŭ şi noi că aşa se numesce şi rĕu facŭ cei ce suspiţionéză pe alţii.

—0—

D. *Bettelheim*, unulŭ dintre espulsaţii israeliţĭ din România, a fostŭ Sâmbătă în Braşovŭ, de unde a plecatŭ a doua ḑi la Viena.

Valea-Borgoului, 10 Noemvre st. n. 1885.

„Vai lumei de smintélă, dér mai vai aceluia prin care vine smintéla.—“

In primăvéra anului acestuia cetisemŭ în preţuita foiă »Gazeta Transilvaniei« câte-va corespondenţe de pe Valea Borgoului, relativŭ la stările materiale şi sociale. De atuncĭ n'a apucatŭ nimenĭ condeiulŭ, deşi era necesitatea. S'ar înşela însĕ publiculŭ décă din acéstă tăcere ar fi sĕ deducă, că noi de atunci şi până acuma — în acéstă vale romantică — ne aflămŭ ca şi în sinulŭ lui Avramŭ.

In realitate, considerândŭ în generalŭ, poporulŭ românŭ de pe aicĭ decade din ḑi în ḑi, — mai vĕrtosŭ în cele materiale. Spre lămurire servéscă câte-va casurĭ concrete. La acestŭ poporŭ mijloculŭ principalŭ pentru câştigarea traiului de tóte ḑilele au fostŭ pădurile. De când însĕ aceste s'au pusŭ sub secvestru isvorulŭ principalŭ de câştigŭ a sĕcatŭ. Der nu a fostŭ destulŭ numai secvestrarea pădurilorŭ, ci prin influinţa unorŭ neromânĭ şi a unorŭ Românĭ, carĭ n'au priceputŭ folosulŭ, s'a arendatŭ pe mai mulţĭ anĭ totŭ terenulŭ de pe acéstă vale, — în cele ale vĕnatului — unorŭ magnaţĭ ungurĭ.

In parantesă voiu sĕ arĕtŭ decursulŭ celei d'intâiu vĕnĕtóre intreprinse de aceştĭ magnaţĭ. Ea fù norocósă, căcĭ au împuşcatŭ: 13 urşĭ, 2 lupĭ, 2 vulpĭ etc. N'au ajunsŭ însĕ până a pune corónă sfĕrşitului, căcĭ sĕ ivi între magnaţĭ mai înainte o scenă tragi-comică. Pe când erau la vĕnatŭ se născù adecă cértă între doi magnaţĭ. Unulŭ fiind mai sangvinicŭ, mĕsură celuialaltŭ câteva bastóne pe spate. Celŭ ce a primitŭ bastónele a provocatŭ pe celalaltŭ la duelŭ cu pistóle. Ca locŭ unde sĕ se facă duelulŭ, sĕ alese Tĕrgu-Mureşului şi astfelŭ în diminéţa următóre toţĭ magnaţii călĕtoriră la Tĕrgu-Mureşului. Până acum nu scimŭ resultatulŭ duelului.

Destulŭ atâta, că poporului i-s'a subtrasŭ şi câştigulŭ, ce provenea din vĕnatŭ. Din agricultură puţine producte; pentru că terenulŭ fiindŭ muntosŭ, este sterilŭ. Din economia de vite şi mai puţinŭ, pentru că preţulŭ vitelorŭ a scăḑutŭ fórte tare. Orĭ unde te întorcĭ găsescĭ numai crisă de banĭ! La acestea se mai adaugŭ şi alte rele ce isvorescŭ din ura de rasă.

Din administraţiunea comitatului Bistriţa-NăsĕudŭRomânii sĕ delătură. Puteţĭ sci prin cine! In preture totŭ aşa. Dacă vr'unŭ Românŭ concură la vr'unŭ postŭ, i-sĕ punŭ feliu de feliu de pedecĭ, ca sĕ nu reuşéscă. Cu unŭ cuvĕntŭ rele presemne. Aşa încâtŭ ne-amŭ puté esprima cu poetulŭ: Sórele în norŭ s'ascunsŭ, — Grele timpurĭ ne-au ajunsŭ!

Acestea arŭ fi numai o parte din relele ce ne bântue. — Nu mai bine însĕ stămŭ şi cu privire la cele ale educaţiunei şi instrucţiunei. Pe teritorulŭ numitŭ odinióră: »Districtulŭ-Năsĕudului suntŭ mai multe scóle bine organisate în tótă privinţa. Intre acele e şi scóla normală cap. gr.-or. din Borgo Prundŭ, frecventată în totŭ anulŭ de 130—140 copii românĭ, descendenţĭ grăniţerĭ. Organele acestei scóle rugară în mai mulţĭ anĭ, după olaltă pe comitetulŭ fondului scolarŭ centralŭ grăniţărescŭ din Năsĕudŭ, ca din acelŭ fondŭ sĕ-se zidéscă pentru acéstă scólă unŭ edificiu corespunḑĕtorŭ. Resultatulŭ a fostŭ negativŭ, parte din lipsa banilorŭ, parte că grăniţerii aspirau la câştigarea altui edificiu proprietate a lorŭ pe care Maestatea S'a ilŭ dete grăniţerimei. Acelŭ edificiu era în tĕmpulŭ grăniţerimei reşedinţa maiorului, Dérŭ fondulŭ scolarŭ centralŭ grăniţerescŭ din Năsĕudŭ în urma pactului inchieatŭ cu erariulŭ, la anulŭ 1872 a trebuitŭ sĕ plătéscă erariului suma de 1000 fl. v. a. S'a pusŭ în acelŭ pactŭ şi condiţiunea, că dacă erariulŭ ar avé lipsă de acelŭ edificiu, — până la totala plătire a sumei de 1000 fl. v. a. — sĕ-lŭ folosésca dânsulŭ, Neavêndŭ însĕ lipsă de elŭ, sĕ-lŭ folosésca comunele grăniţerescĭ din fostulŭ alŭ II-lea regimentŭ românŭ de graniţă. Erariulŭ a folositŭ acelŭ edificiu, în anii mai recenţĭ, de localŭ pentru judecătoria singulară a Rodnei vechĭ. Cu data 29 Iuliu n. a. c. reşedinţa judecătoriei Rodnei se mută din Borgo-Prundŭ la Rodna-vechiă, şi aşa susŭ numitulŭ edificiu rĕmase golŭ. Rĕmânêndŭ edificiulŭ golŭ, representanţele comunelorŭ grăniţerescĭ de pe Valea-Borgoului, în frunte cu Rev. d-nŭ protopopŭ gr.-or. Simeonŭ Monda, în tenórea preotului amintitŭ au ocupatŭ edificiulŭ. Şi astăḑĭ se folosesce ca localŭ de propunere pentru clasele scólei normale cap. gr.-or. din Borgo-Prundŭ, despre ce s'a raportatŭ şi comisiunei administrătóre de fondulŭ scol. centralŭ grăniţărescŭ din Năsĕudŭ. Astfelŭ cugetamŭ noi, că învĕţătorii noştri se vorŭ încuraja şi mai tare în cele didactice, în acelŭ localŭ întru tóte corĕspunḑĕtorŭ de-o scólă.

De patru anĭ până în finea lui Iuliu a. c. esistase în Borgo-Prundŭ o scólă privată de fetiţe, susţinută de câteva familii, Saşĭ, Nemţĭ, Evrei, unŭ Boemŭ, unŭ Ungurŭ şi câţiva Românĭ. Scóla se susţinea cu spese fórte puţine. Se plătia abia 2 fl. pe lună pentru o elevă, ér limba de propunere era cea germană. Ca obiecte se propuneau şi limba română şi maghiară.

Deşi edificiulŭ din cestiune era deja ocupatŭ de scóla normală gr. or., totuşĭ, după cum voiu demonstra în următórele, deducŭ, că străinii îşĭ puseseră deja ochiulŭ pe elŭ. Neromânii de diferite naţionalităţĭ — din acéstă vale, — în frunte cu d-lŭ G. Vokalek, magistru postalŭ, şi ginerele sĕu A. Vachsmann, apotecarŭ (farmacistŭ), la carĭ se aliase şi Românulŭ Dr. Nicolau Hângănuţŭ, apoi pretinsulŭ românŭ Danielŭ Purceilă, primarŭ în B. Prundŭ, suplicară la inspectoratulŭ reg. ung. de scóle alŭ comitatului Bistriţa-Năsĕudŭ,ca învĕţătoresei Aranka Valeot Inaltulŭ ministeriu de culte şi instrucţiune publică sĕ-i încuviinţeze unŭ salarŭ anualŭ de 300 fl. v. a. din cassa statuluĭ. Şi că localulŭ de scólă şi celelalte interenţii le vorŭ oferi părinţii scolarilorŭ.

In urma acéstă d-lŭ subinspectorŭ scol. reg. ung. alŭ comitatului Bistriţa-Năsĕudŭ Dr. Havas a eşitŭ în causa subversantă în cancelaria comunei opidane Borgo-Prundŭ. Petenţii subscriseră o declaraţiune. Sensulŭ ei este: că dupăce învĕţătorésa A. Valentŭ va fi salarisată dela statŭ cu 300 fl v. a. limba de propunere în scólă sĕ fiă în modŭ păriteticŭ maghiară şi germană. Regretŭ, că d-lŭ Dr. N. Hângănuţŭ, deşi nu are copile de scólă, şi deşi starea sa materială l'ar fi ajutatŭ ca după ce-i vorŭ cresce copilele sĕ la dea educaţiă pe spesele-i proprii: totuşĭ a subscrisŭ unŭ astfelŭ de actŭ, unde de limba română nu e nicĭ pomană. De primarulŭ D. Purceilă nicĭ nu amintescŭ. Destulŭ, că după ce declaraţiunea a ajunsŭ la Inaltulŭ Ministru de culte şi instrucţiunea publică, resultatulŭ a fostŭ, că învĕţătoresei A. Valentŭ i s'a aplacidatŭ nu 300 fl., ci 500 fl. pe lângă depunerea jurămĕntului, că este învĕţătorésă la scóla de statŭ de fetiţe din B. Prundŭ. Decĭ şi salarulŭ conformŭ normelorŭ statului. S'a instituitŭ şi unŭ comitetŭ îngrijitorŭ pentru aceea scólă. Membrii suntŭ G. Vokalek, ca preşedinte, de naţiune boemŭ C. G. Haltrich, A. Vachsmann, ambii Saşĭ, Davidŭ Şajoviciu, israelitŭ şi Dr. N. Hângănuţŭ »Românŭ verde ca stejarulŭ« — Amŭ regretatŭ şi érăşĭ regretŭ, că d-lŭ Dr. N. Hângănuţŭ, pe când studia în Viena, a primitu ajutorŭ de colecte dela Românii borgovenĭ, s'a îndulcitŭ de stipendiu din fondulŭ scolarŭ centralŭ grăniţărescŭ din Năsĕudŭ, a împrumutatŭ din acelaşĭ fondŭ 400 fl şi împrumutulŭ i s'a relaxatŭ, ér după câştigarea diplomei, — deşi nu a avutŭ pracsa de 2 anĭ — totŭ prin sprijinulŭ Românilorŭ borgovenĭ a fostŭ alesŭ medicŭ de cercŭ şi totuşĭ de presentŭ este membru alŭ »gondnokşagului« . . . „Hic niger est . . .«

După cum sunt informatŭ din isvorŭ sigurŭ peste 15 ḑile *învĕţătorii noştrii, cu discipulii lorŭ au sĕ fiă espulsaţĭ din edificiulŭ desŭ menţionatŭ, ca sĕ facă locŭ scólei de statŭ pentru fetiţe.* După espulsare Ve voiu comunica decursulŭ *tragediei!!*

P. S. Tocmai în acestŭ momentŭ au sositŭ dela Bistriţă pentru aceea scólă: bance, scrine ş. a., tóte din nou făcute.

Argus.

SCIRĪ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

BUCURESCĬ, 16 Noemvre. — Camerele suntŭ convocate în şedinţă ordinară pe ḑiua de 15 (27) Noemvre.

BUCURESCĬ, 16 Noemvre. — *Cabinetulŭ românŭ* are de cugetŭ a adresa o *notă circulară* către marile puterĭ, prin care **sĕ urgiteze dărîmarea fortăreţelorŭ bulgare de pe malulŭ dreptŭ alŭ Dunării** conformŭ prescrierilorŭ tractatului dela Berlinŭ.

NIŞŬ, 16 Noemvre. — Erĭ a fostŭ o **luptă crâncenă între Sêrbĭ şi Bulgari la Ţaribrodŭ.** Circulă faima, care însĕ nu e încă confirmată, că *Sêrbii au luatŭ cu asaltŭ Ţaribrodulŭ.*

NIŞŬ, 16 Noemvre. — Trupele bulgare au fostŭ **respinse pe tótă linia.** *Armata bulgară se concentrézŭ în jurulŭ localităţii Dragomanŭ,* de unde apĕră drumulŭ ce duce la Sofia.

SOFIA, 16 Noemvre. — Erĭ a pornitŭ de aicĭ unŭ numĕrŭ mai mare de trupe destinate pentru întărirea armatei bulgare dela graniţa sêrbéscă, Trupele au traversatŭ oraşulŭ între strigăte entusiastice: „Inainte, sĕ respingemŭ, neruşinatulŭ atacŭ alŭ sêrbilorŭ!“

SOFIA, 16 Noemvre. — Prinţulŭ *Alexandru alŭ Bulgariei* a făcutŭ cunoscutŭ printr'o notă *Sultanului*, că Sêrbii au nĕvălitŭ pe pămêntŭ bulgărescŭ şi întrébă, **că óre ce mĕsurĭ voiesce sĕ ia Sultanulŭ în interesulŭ integrităţii imperiului otomanŭ?**

DIVERSE.

Censura rusĕscă. — O frumósă trăsură a censurii din Petersburgŭ. Se supusese censorilorŭ o dramă, care conţinea acéstă frasă: „Suntŭ nişte adevĕraţĭ Cazacĭ.“ Broşura eşi din biurourile de cercetare cu acéstă adnotaţiune: Sĕ se inlocuéscă cuvintele acestea cu: Sunt neşte adevĕraţĭ tâlharĭ.“

* *
*

Unŭ câne arestatŭ. — Iată-ne reintorşĭ la ciudatele obiceiurĭ din evulŭ mediu, scriu ḑiarele parisiane. O sentinţă a tribunalului Beauvais condamnă, în secolulŭ alŭ XV-lea, pe o scrófă sĕ fiă spânḑurată, pentru că mâncase duoi copii. Ḑilele trecute unŭ câne fù condusŭ la poliţia din Parisŭ, pentru că fù găsitŭ pe o stradă cu o căpăţînă de omŭ, împodobită încă cu unŭ pĕrŭ negru Unŭ agentŭ de poliţie ilŭ înhăţă de gâtŭ, cu tótă resistenţa desperată a dobitocului, şi'lŭ tîrî la postulŭ celŭ mai apropiatŭ. Comisarulŭ de poliţie procedă la unŭ interogatorŭ sumarŭ; dér cu tótă iscusinţa agentului, prevenitulŭ păstra cea mai adâncă tăcere. Totŭ felulŭ de sgomote se rĕspândiră cu privire la acestŭ faptŭ, când după o cercetare minuţiósă se constată, că craniulŭ umanŭ nu era de câtŭ o căpăţînă de berbecŭ. Multŭ sgomotŭ pentru nimicŭ.

* *
*

Gloria cepelorŭ. — In fiecare anŭ, pela sfârşitulŭ lunei Octomvre, se ţine la Weimar unŭ tĕrgŭ de cepe. Pe piaţa Goethe şi în stradele Schiller şi la Frauenthor, precupeţii întindŭ grămeḑĭ de cepe, carĭ arŭ face deliciulŭ unui Sêrbŭ. Unŭ vechiu obiceiu vrea că, în casulŭ, când pe piaţa Goethe şi în stradele în carĭ se ţine tĕrgulŭ de cepe, o casă şĭ-a schimbatŭ proprietarulŭ, vecinii sĕ agaţe o balanţă la casă, în nóptea care precede deschiderea târgului. Noulŭ proprietarŭ, astfelŭ învitatŭ, dă o masă vecinilorŭ, amicilorŭ şi rudelorŭ sale. Anulŭ acesta, balanţa cu cepe era atêrnată la trei case de pe piaţă, între altele chiarŭ la casa lui Goethe, care a trecutŭ, prin mórtea d-lui Walter de Goete, în stăpînirea statului. Ducele de Saxa-Weimar aflà de acésta şi cerù se fiă informatŭ cu deamĕnuntulŭ despre vechiulŭ obiceiu; elŭ îşĭ esprimà dorinţa de a representa pe noulŭ proprietarŭ, pe care bugetulŭ nu-lŭ autorisa sĕ intervină. Vecinii îi făcură cunoscutŭ în versurĭ bine învêrtite, aceea ce-lŭ interesa, şi ducele le trimise suma necesară pentru a bé în sănătatea proprietarului, ceea ce se făcù, cu óre-care solemnitate, într'unŭ hotelŭ din Weimar.

* *
*

Kraszewski. — Bĕtrânulŭ poetŭ polonezŭ Kraszewski, a căruĭ graţiă a fostŭ anunţată de mai multe sĕptĕmânĭ, n'a eşitŭ din închisóre, dér va eşi în curentulŭ sĕptĕmânii viitóre Libertatea o va datori rugăciunei unei compatriote. Prinţesa Ludmilla Falconieri, născută contesa Holinska, prietenă intimă a reginei Margherita de Italia, a pusŭ în serviciulŭ poetului prisonierŭ tótă influenţa sa asupra acelei plăcute regine, şi acésta n'a esitatŭ sĕ stăruiéscă în favórea lui Kraszewski pe lângă prinţulŭ imperialŭ alŭ Germaniei cu ocasia şederei sale la curtea din Monza, în Septemvre. Orĭşicum Kraszewski nu va fi pusŭ în libertate decâtŭ după ce va fi plătitŭ o sumă de 20,000 mărcĭ dreptŭ cauţiune; nu va fi pusŭ în libertate definitivă; i se dă voiă numai sĕ ésă din închisóre pentru a-şĭ restabili sănĕtatea la San-Remo. Dér se crede în generalŭ, că acestŭ concediu nu se va retrage. Sănĕtatea poetului nu-i va mai permite sĕ se întórcă în închisóre; se va închide ochii asupra acestei afacerĭ tragice.

* *
*

Unŭ tablou alŭ lui Vereşciaghin. — „Familia sfântă,“ unulŭ din tablourile cele mai puţinŭ remarcate ale renumitului pictorŭ rusŭ Vereşciaghin la „Künstlerhaus“ în Viena va fi scosŭ afară din înaltŭ ordinŭ. Sufletelorŭ pióse nu le vine la îndemână, pentrucă acestŭ tablou represintă pe Isusŭ încungiuratŭ de fraţii sĕi. Archiepiscopulŭ de Viena a hotărîtŭ ca acestŭ tablou sĕ nu fiă espusŭ în apostolica capitală a Austro-Ungariei. Cardinalulŭ Ganglbauer a solicitatŭ intervenţiunea archiducelui Carol Ludovic, fratele împĕratului, simpaticulŭ protectorŭ alŭ asociaţiunei artiştilorŭ. Cu privire la acestŭ incidentŭ, care a produsŭ nu puţină sensaţiune în capitala austriacă, se scrie următórele:

»Pictorulŭ s'a inspiratŭ de sigurŭ din textulŭ evangheliştilorŭ, lăsândŭ la o parte orice interpretare. Isusŭ avea patru fraţĭ, ḑice Evangelia: Iacobŭ, Iosifŭ, Simonŭ, şi Iuda, avea şi mai multe surorĭ măritate la Nazaretŭ. Fraţii sĕi erau asemenea însuraţĭ, afară de Iacobŭ. „Nu e acesta fiulŭ cismarului?“ se întrebau compatrioţii lui Isusŭ, după ce le vorbise pe malulŭ mărei. Mama lui nu se chema Maria? Şi fraţii lui Iacobŭ, Iosifŭ, Simonŭ şi Iuda?....... Şi surorile sale nu suntŭ ele tóte cu noi?....“ ḑice evanghelistulŭ Mateiu. In altă parte evanghelistulŭ Iónŭ ḑice: „Plecară spre Capernaum Isusŭ, mama, fraţii şi surorile sale...« Vereşciaghin citéză în catalogulŭ esposiţiei aceste rêndurĭ şi alte scrisorĭ ale lui Pavelŭ. Apoi adauge: „până la sfĕrşitulŭ seculului trecutŭ esistenţa urmaşilorŭ familiei sfinte era considerată ca demonstrată.“ Vereşciaghin declară, că nu se va supune voinţei unui teologŭ. Asociaţiunea artiştilorŭ pictorĭ, n'are nicĭ o influinţă asupra pictorului, pentru că localulŭ este închiriatŭ. Potŭ ei constringe pe pictorŭ sĕ'şĭ iae tabloulŭ? E cam îndoelnicŭ, chiar în Austria, unde religiunea se bucură de órecare imunităţĭ, carĭ o facŭ o adevĕrată religiune de statŭ. Insĕ în cercurile catolice se vorbesce de întrebuinţarea unorŭ mĕsurĭ rigurose. In orice casŭ pictorulŭ nu va ceda decâtŭ prin violenţă, pentru că elŭ a declaratŭ, că décă „familia sfântă« la care ţine fórte multŭ va fi luată din esposiţiă, elŭ va lăsa loculŭ golŭ. Cadrulŭ astfelŭ golŭ va fi o protestare elocventă contra intoleranţei teologilorŭ.“

Cursulu pieţei Braşovu

din 16 Noembre st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.40	Vĕnd.	8.45
Argint românesc	»	8.35	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.96	»	10.—
Lire turcescĭ	»	11.30	»	11.40
Imperialĭ	»	10.17	»	10.25
Galbenĭ	»	5 91	»	5 96
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.—	»	123.—
Discontulŭ . . .	»	7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel [illegible]

Cursulŭ la bursa de Viena

din 14 Noembre st. n 1885

Rentă de aurŭ 4%	97 45	Bonurĭ croato-slavone	102.—
Rentă de hârtiă 5%	89 75	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	144 50	Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96 50	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	121 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 75	Renta de hărtiă austriacă	81 95
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108 75	Renta de arg. austr.	82 45
Bonurĭ rurale ungare	103 25	Renta de aurŭ austr.	109 10
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—	Losurile din 1860	139 90
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103 25	Acţiunile băncei austro-ungare	866 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 —	Act. băncel de creditŭ ung.	285.—
Bonurĭ rurale transilvane	102 50	Act. băncel de creditŭ austr.	280 25
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 95
		Napoleon-d'orĭ	9 99
		Mărcĭ 100 imp. germ.	61.80
		Londra 10 Livres sterlinge	125.95

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 2 Noemvre st. v. 1885

	Cump.	vênd
Renta română (5%)	86	8[illegible]1/4
Renta rom. amort. (5%)	90	91 1/2
» convert. (6%)	86	87 1/2
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	31	31 3/4
Credit fonc. rural (7%)	101 1/2	102 1/2
» „ „ (5%)	85	86 1/4
» » urban (7%)	96 1/2	97 1/2
» » » (6%)	90	91
» » » (5%)	80 1/2	81 3/4
Banca naţională a României	1050	1100
Ac. de asig. Dacia-Rom.	244	250
« » » Naţională	199 1/2	211
Aurŭ	12 1/2	12.
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02	2 04

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dela 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

PREŢULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ	3 fl. —
„ şése lunĭ	6 fl. —
„ unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România şi străinătate.

pe trei lunĭ	10 francĭ
„ şése lunĭ	20 „
„ unŭ anŭ	40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5.00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (		10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10 29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9 05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9 4.	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.15	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8 29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clușia (	5.56	5 58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9 26	8 22	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 54	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8.05	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1 45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.4	7.25	9.11	11.4
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	--
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezŏ-Telegd	—	7.14	10.28	2.31	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.11	3.41	—
Bucia	—	—	12.45	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.28	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	--	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.35	6.24	—
Clușiu (	—	10.01	5.05	6.43	—
(	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12 31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2 16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3 31	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.09	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12 36	—
Mediaşŭ	[illegible]	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	-	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.2
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.44	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7 14	1.09
(	—	5 3	—		1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6 32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.4

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4 27
Vinţulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Şibotŭ	12 52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicica	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4 25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bérzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 24
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11 18
Aradŭ	8 10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 5[illegible]
(	3.16	12.14	5 10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.05	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 00
Szolnok (	11.02	3.44	11 40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4 38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7 43	—	9.56
Ilia	8 01	—	10.17
Branicica	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Sagh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9 13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7 53	1.19	3 49
Puĭ	8 46	2.10	4.45
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banita	10 11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4 04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.0[illegible]	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2 54	7.24
Aradŭ	7 50	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Petroşenĭ	6 49	9.33	5 28
Banița	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10.54	6.4
Puĭ	8.50	11.37	7 35
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 4[illegible]
Simeria	10.53	1.35	9.15